

ВІДОКРЕМЛЕНІ ДОДАТКИ

10-11.05.23
8-В, 8-Б (1гр.)
Укр.мова
Вч.: Харенко Ю.А.

Мета уроку

- з'ясувати, за яких умов відокремлюються додати, яке їх інтонаційне оформлення та роль у мові;
- навчитися знаходити в реченні та правильно виділяти на письмі відокремлені додати;
- будувати правильно речення з відокремленими додатками;
- розвивати культуру усного та писемного мовлення.

Мовна розминка

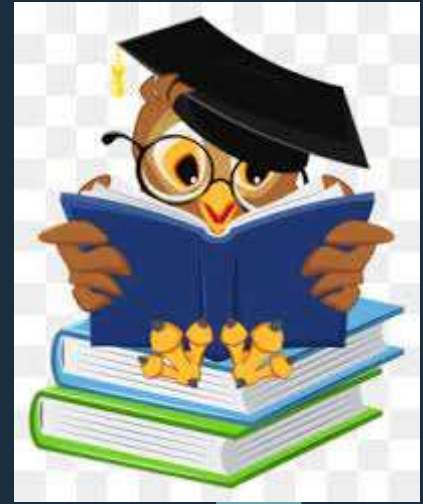
Зіставте речення у двох колонках. Визначте синтаксичну роль, спосіб вираження та значення виділених слів.

■ Люблю всі пори року.	■ Люблю всі пори року, особливо літо.
■ Не скажу нічого.	■ Не скажу нічого, крім правди.
■ Похибки друзів ми повинні виправляти.	■ Похибки друзів, за винятком зради, ми повинні виправляти.

ВІДОКРЕМЛЕНІ ДОДАТКИ

- відповідають на питання **непрямих відмінків**;
- мають значення **виключення**,
включення,
заміщення одного предмета іншим;
- з'єднуються з іншими членами речення способом **керування**;
- на письмі відокремлюються **комами**.

ВІДОКРЕМЛЮЮТЬСЯ
додатки, виражені
іменниками з
прийменниками
крім (окрім, опріч)
замість
усупереч
зокрема
особливо
за винятком
на відміну від

Зауважте!

Кома при додатку не ставиться, якщо прийменник
ЗАМІСТЬ можна замінити прийменником **ЗА**:

Ти поїдь **замість** мене.

Додатки з прийменником **ЗАМІСТЬ** можуть не відокремлюватися.

- **1. Якщо замість можна замінити прийменником «за» або «взамін».**

Учень пояснював тему замість (=за) учителя.

Якщо така заміна неможлива, тоді додаток відокремлюється.

Замість парт, у клас поставили нові столи.

Там, замість житечка, в теплеє літечко терен зацвів.

- 2. Якщо можлива заміна такого додатка.**

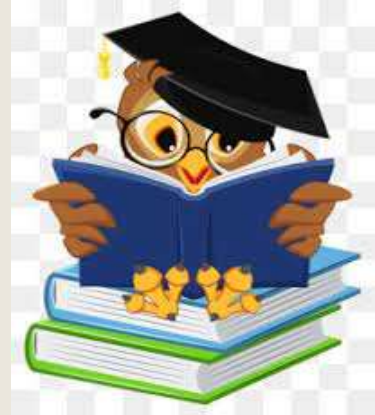
Замість квіток шаблі, списи виблискують в долині.

Порівняйте:

Не квіти, а шаблі, списи виблискують в долині.

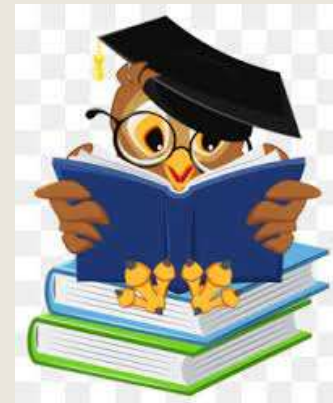

Пунктуаційний практикум

1. На світі все знайдеш крім рідної матері.
2. А тепер замість крила парусника Тоня й Віталій бачать удалині серед затоки непорушну гору якусь.
3. На відміну від мудреця нерозумний чоловік вимагає всього від інших а не від себе.
4. Ні небо ні земля ніколи навіть у снах не покидають людини.
5. Люблю слухати спів пташок особливо жайворонка.

Дослідження - трансформація

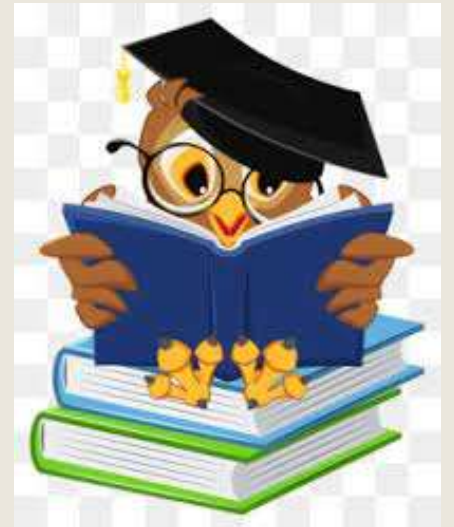
- ЗРАЗОК. У будинку нікого не було. У будинку була лише господиня. - У будинку нікого не було, **крім** господині.

1. Цього року рясно вродили всі плодові дерева. Найкращий урожай цього року дали вишні.
2. Уважним треба бути до всіх. Приділяти увагу слід старим і дітям.
3. За своє військове життя Іван Сірко брав участь у п'ятдесяти п'яти битвах. Лише в одній битві Іван Сірко зазнав поразки.

Творче завдання

- Складіть і запишіть речення, увівши до них подані відокремлені додатки. З'ясуйте значення цих додатків та чим вони виражені. Підкресліть усі члени речення.

**Крім мами й батька;
за винятком кількох друзів;
замість вдячності.**

Тест для самоперевірки

1. Відокремлений додаток ужито в реченні

А Дозволь мені, мій вечоровий світе, упасти зерням в рідній бороні.

Б Розминаючи сизий полин у долоні, роси юності спогадом п'ю.

В До серця доторкнулася весна, ота жіноча, ніжно-лебедина.

Г Усі, за винятком Андрія, прийшли того вечора на збори.

2. Додаток з обох боків треба відокремити комами (розділові знаки пропущено)

А Замість свічки палахкотить сонце.

Б Зло нічого не дає крім зла вмій прощати як прощає мати.

В І ніхто того не чув не знав не бачив опріч Марка малого.

3. Додатки відокремлюються за допомогою таких слів

А безперечно, мабуть, по-перше

Б знаючи, чесно кажучи, таким чином

В опріч, особливо, за винятком

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати параграф 45, с.159-162.
2. Виконати вправу з будиночком на с.162 (списати текст, поставити розділові знаки).

